

RADYOTERAPİ NEDİR, NEDEN YAPILIR, BEKLENEN FAYDA NEDİR?

Radyoterapi (Işın tedavisi veya şua tedavisi) kanser hücrelerinin iyonize radyasyon ile öldürülmesi veya büyümesinin engellenmesi amacıyla uygulanan bir kanser tedavisi şeklidir. Beyin bölgesinde yerleşen kanserlerde size uygulanacak olan radyoterapi hastalığınızı kontrol altına almaya ve/veya hastalığınızı ortadan kaldırmaya yöneliktir. Radyoterapi tümörün olduğu bölgeye ya da ameliyat öncesi tümör olduğu bilinen alana uygulanır. Varsa gözle görünen tümörlü bölgelere ya da tümörlü bölge cerrahi işlem ile çıkarıldı ise gözle görülmeyen olası mikroskopik tümör hücrelerinin yok edilmesini hedeflemektedir.

RADYOTERAPİ UYGULANMAMASI DURUMUNDA KARŞILAŞILABİLECEK SONUÇLAR NELERDİR?

Bu tedaviyi almayı reddedebilirsiniz. Bu tedaviyi almak isteğe bağlıdır ve reddettiğiniz takdirde hastalığınız ilerleyebilir, tümör büyüyerek diğer beyin bölgelerine bası yapabilir ve yaşamınızı tehdit edebilecek durumlar gelişebilir.

RADYOTERAPİ PLANLAMASI NASIL YAPILIR, KİMLER TARAFINDAN YAPILIR, NE KADAR SÜRER?

Sizlere tedavi öncesinde simülasyon randevüsü verilir. Simülasyon tedaviye başlamadan önce gerçekleştirilen, tedavi için bir ön hazırlık aşamasıdır. Öncelikle tedavideki yatış pozisyonunuz belirlenir ardından eğer kullanılacak ise ısı ile şekil alan maske, yüz ve boyun boyun bölgesine yerleştirilir ve kalıp şeklini alır. Bu maske ile birlikte Bilgisayarlı Tomografi ile tedavi etmeyi planladığımız bölgenin filmi çekilir. Çekim sırasında hareket etmemelisiniz. Bu çekilen görüntüler fizik planlama yapacağımız sisteme aktarılır. Doktorlarınız tarafından çekilen film üzerinde hastalıklı bölgeler, hastalığın yayılımı açısından risk oluşturacak bölgeler ve bu alanlara yakın normal tüm doku ve organlarınız belirlenir ve radyoterapiyi nasıl alacağınız planlanır. Bu işlemler tamamlandıktan sonra medikal fizik uzmanı tarafından radyasyon planlarının kontrolleri yapılarak tedaviniz onaylanır.

Tedavi esnasında herhangi bir ağrı, acı hissedilmez. Tüm radyoterapi işleminin uygulanması 10 ile 20 dakika arasında değişmektedir (yatırılış, pozisyon verme ve tedavi). Tedavinin özellikle ilk günü ve tüm tedavi süresince belli günlerde tedavi alanınızın doğruluğunu tespit etmek için çekimler yapılır. Radyoterapi uygulaması sırasında, tedavi odasında yalnız olacaksınız fakat tedaviye alan teknisyen monitör ile dışarıdan izleyecek, gerekirse dışarıdan sesli olarak iletişime geçecektir. Günlük tedaviler sonrası tedaviden çıktığınızda etrafınıza radyasyon yaymanız söz konusu değildir. Birlikte yaşadığınız kişiler için risk oluşturmaz.

Tedavi sizin için planlanmış olan belirli bir sürede (.....gün) uygulanacaktır. Bu süre sizin tedaviye verdiğiniz cevaba veya bünyenizin tedaviyi kaldırma süresine göre de değişebilir.

Tedavinin özellikle ilk günü, film çekimleri yapıp, tedavi edilecek alanın doğrulama işlemi yapılacağı için, tedaviniz biraz daha uzun sürebilir. Radyoterapi uygulaması sırasında, tedavi odasında yalnız olacaksınız fakat tedaviye alan teknisyenler sizi monitör ile dışarıdan izleyecek, gerekirse dışarıdan sesli olarak iletişime geçecektir.

BEYİN BÖLGESİ RADYOTERAPİSİNE BAĞLI İSTENMEYEN YAN ETKİLER NELERDİR?

Radyasyon hastalıklı dokuları etkilerken, tedavi alanı içerisinde kalan normal dokuları da etkileyebilmektedir. Dikkatli ve modern bir radyoterapi planlaması ile oluşabilecek bu yan etkiler minimal olmakla birlikte yine de radyoterapi sırasında ve sonrasında oluşabilen bazı yan etkilere engel olunamamaktadır. Bu yan etkiler, başlangıçta hafif olup,

tedavinizin sonlarına doğru artabilir. Yan etkilerin tümü her hastada görülmeyebilir. Bireylerin radyasyona göstereceği reaksiyon farklılık gösterebilmektedir. Nadir de olsa yan etkiler cerrahi müdahale gerektirebilir.

Tedavi sırasındaki yan etkiler:

1. Kızarıklık, iritasyon, kepeklenme, sıvı toplaması, ülserasyon, renk değişikliği, kalınlaşma, saç dökülmesi gibi cilt ve saçlı deri reaksiyonları görülebilmektedir.
2. Özellikle tedavinin ilk haftasından sonra bulantı, kusma ve baş ağrısı olabilir.
3. Gözde kanlanma, sulanma, kuruma, görme bulanıklığı olabilir.
4. Yorgunluk, halsizlik, uyuşukluk, tat ya da koku hissinde değişiklik, kulak yolu enfeksiyonu, kulakta tıkanıklık hissi, duyma azalması veya kaybı, baş dönmesi ile karşılaşılabilir.
5. Kan değerlerinde düşüklük nedeniyle enfeksiyon ve/veya kanama riskinde artma tedaviniz sırasında karşılaşılabileceğiniz yan etkilerdir.
6. Çocuklarda, bu reaksiyonlar kemoterapi ile radyoterapi öncesi, sonrası ya da sırasında büyük olasılıkla şiddetlenebilir. Yine çocuk hastalarda, kan değerlerindeki düşüklüğün neden olacağı enfeksiyon ve/veya kanama riskinde artma oldukça sıktır.

Geç dönem yan etkiler:

1. Değişik derecelerde kalıcı saç kaybı, yeniden uzama ve saç renginde değişiklik,
2. Sürekli uyuşukluk ve yorgunluk hali, değişik derecelerde düşünme yeteneği ya da hafıza, kişilik değişikliklerine neden olan beyin hasarı,
3. Ciltte renk değişiklikleri,
4. Beyin, omurilik ya da sinir hasarı sonucunda beyin nekrozu, güç kaybı, vücudun herhangi bir parçasının koordinasyon problemi ya da his kaybı,
5. Görme ile ilgili yapılarda hasarlanma (görmede bozulma, gözde kuruluk, katarak oluşumu),
6. Kulak yolu kuruluğu, orta kulakta sıvı birikmesi, işitme kaybına kadar ilerleyebilen kulak hasarı,
7. Uzun dönem hormon yerine koyma tedavisi gerektiren hipofiz bezi hasarı geç dönem yan etkiler olarak bilinmektedir.
8. Çocuk hastalarda ise; kemik ve doku büyümesinde bozukluk, omurga hasarı sonucunda büyüme geriliği ve/veya boy kısalığı, yüz ya da kalça kemiklerinde hasar sonucunda kemik büyümesinde gerilik ve/veya anormal gelişme, beyin hasarı sonucunda ise entelektüel kabiliyet, öğrenme kapasitesinde kayıp ve zeka düşüklüğü geç dönem yan etkilerdendir.
9. Uygulanılacak radyasyon tedavisi, 5-20 yıl sonrasında, radyoterapi alanında %0.1-1 oranında ikincil kanser gelişimine neden olabilmektedir.

HASTANIN SAĞLIĞI İÇİN KRİTİK OLAN YAŞAM TARZI ÖNERİLERİ:

Radyoterapi sırasında ciltte kızarıklık ve koyulaşmalar olabilmektedir. Bunları önlemek için radyoterapi bölgesine sıcak su teması (sıcak duş, kaplıca vb.), tahriş edici işlemler (kese, kaşıma vb.) uygulanmamalıdır. Tedavi sonrası radyoterapi alanının havalandırılması ve kuru tutulması önerilir. Pamuklu giysiler giyilmelidir. Güneş ile temas önlenmelidir.

Hastalığınız nedeniyle beyin bölgesine uygulayacağımız radyoterapiye bağlı yan etkileri azaltmak amacıyla doktorunuzun önerdiği tedavileri dikkatle uygulamanız gereklidir. Tedavi süresi boyunca sağlıklı beslenmeniz karbonhidrat ağırlıklı değil yapıcı ve onarıcı özellikleri olan protein ağırlıklı beslenme şekli önerilmektedir. Tedavi süresince sıcak besinler tüketmemek, daha nötr tatlar almak (asitli ve ekşili tüketmek mukozayı tahriş edecektir) daha uygun olacaktır. Tedavi tamamlandıktan sonra, tedavi süresince olması beklenen kas kaybının önüne geçmek için düzenli egzersizler (belli bir mesafe yürüyüş gibi), kanser gelişimine sebep olan sigara ve alkolün kanser tedavisi ile birlikte hayatınızdan tamamen çıkarılması önerilmektedir.

Tedavi sırasında mutlaka belirtilen zamanlarda poliklinik kontrolünüz için doktorunuzu görünüz, Radyoterapinin ve kemoterapinin yan etkilerini azaltmaya yönelik size verilen ilaçlarınızı almayı ve önerilere uymaya dikkat ediniz.

GEREKTİĞİNDE AYNI KONUDA TIBBİ YARDIMA NASIL ULAŞILABİLECEĞİ

Tıbbi yardıma ihtiyacınız olduğu durumda doktorunuzla görüşebilirsiniz. Mesai saati dışında acil durum varsa en yakın acil servise gitmeniz gerekmektedir.

HASTAYA ÖZGÜ DURUMLAR (Kullandığı ilaç/lar, hastalıkları, diyet katkı maddeleri, bitkisel ilaçlar, vb varsa açıklayınız.

Yok ise yok olarak belirtiniz)

- Doktorumdan tıbbi durumumun tanı ve tedavisi ile ilgili yapılacak tıbbi tedavi konusunda ve bu tedavinin gerekliliği, girişimin seyri ve diğer tedavi seçenekleri hakkında ayrıntılı bilgi aldım.
- İşlem sırasında oluşabilecek olumsuzluklar ve olası riskleri bana ayrıntıları ile anlatıldı.
- Bana önerilen tanı ve tedavi yöntemlerini reddettiğim zaman sağlığımı tehdit edici hangi risklerin olabileceği, bu tedavi yerine uygulanabilecek bir başka tedavi yönteminin bulunup bulunmadığı konusunda bilgilendirildim.
- Bu formda tanımlananlar dışında yapılacak herhangi bir ek girişimin yalnızca sağlığıma yönelik ciddi zararların önlenmesi ve yaşamımın kurtarılması için uygulanabileceği bana anlatıldı.
- Kimlik bilgilerim ifşa edilmemek kaydıyla, hastalığımla ilgili tüm tıbbi veriler ile her türlü tetkik materyallerinin ve tetkik sonuçlarının eğitim ve bilimsel çalışma amaçlı olarak kullanılabilmesi bana anlatıldı. Doktorum tüm sorularımı anlayabileceğim bir biçimde yanıtladı.
- Doktorum tüm sorularımı anlayabileceğim bir biçimde yanıtladı.
- Aklım başımda ve kendimi karar verecek yeterlilikte görüyorum.
- İstemediğim takdirde tedavi/girişime onam vermek zorunda olmadığımı ve/veya istediğim aşamada vazgeçebileceğimi biliyorum.

Not: Lütfen el yazınızla “okudum, anladım ve kabul ediyorum” yazınız ve imzalayınız.

İŞLEMİ YAPAN (Hekim)

Adı – Soyadı :
Kaşe / İmza :
Tarih / Saat : ___/___/____ _ / ___

Ben “Bilgilendirme ve Rıza Belgesinin” içindeki bilgileri hastanın kendisine, ebeveynine veya yakınlarına yapabileceğim en iyi şekilde aktardım

Hastanın veya Yakınının

Adı- Soyadı :
Tarih-Saat : ___/___/____ _ / ___
İmza :
Yakınlık Derecesi: